

IT VEŠTAK

UDRUŽENJE SUDSKIH VEŠTAKA
ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

www.itvestak.or.rs e-mail: itvestak@ptt.rs

DANIJELOVA 32, 11000 BEOGRAD

PRIVREDNA
KOMORA
BEOGRADA

PRIVREDNA
KOMORA
SRBIJE

INSTITUT

ZA POSLOVNA ISTRAŽIVANJA
UNIVERZITETA SINGIDUNUM

www.singidunum.rs

DANIJELOVA 32, 11000 BEOGRAD

ZITEH 10 - ZAKLJUČCI

Treće naučno-stručno **Savetovanje o Zloupotrebi informacionih tehnologija i zaštiti – ZITEH**, pod pokroviteljstvom **Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo**, u organizaciji **Udruženja IT Veštak** i **Instituta za poslovna istraživanja**, Univerziteta Singidunum, i u suorganizaciji sa **Privrednom komorom Beograda** i **Privrednom komorom Srbije**, održano je u Beogradu 5. i 6. marta 2010. godine.

Cilj Savetovanja je da ukaže na rapidno širenje i upotrebu savremenih informaciono – komunikacionih tehnologija (IKT) u svim sferama života i njihovu masovnu zloupotrebu na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i globalnom nivou. Ta činjenica nameće imperativnu i urgentnu potrebu adekvatnog odgovora na ovaj izazov, jer pasivnost i zakasnelo reagovanje mogu izazvati vrlo ozbiljne problema sa dalekosežnim posledicama.

Skupu su prisustvovali i prezentovali radove predstavnici vojske, policije, tužilaštva, pravosuđa, Srpske Pravoslavne crkve, akademskih institucija, privrednih komora Srbije i Beograda, informatičkog sektora i privrede iz Srbije i Republike Srpske. Na Savetovanju su prezentovana 34 naučno-stručna rada, koji pokrivaju sve aspekte tematike skupa, a koji su publikovani u CD zborniku "ZITEH 10", registrovanom u Narodnoj biblioteci Srbije (ISBN 978-86-90951111-6 COBISS.SR-ID 173688076).

Zlatni sponzori Savetovanja su *MFC Mikrokomerc* i *Kompanija Dunav osiguranje*, a prijatelji ZITEH-a: *Informatika AD*, *Microsoft*, *3D Caddit d.o.o.* i *Division multimedia*.

Polazeći od potrebe pravovremenog i sveobuhvatnog sagledavanja prepoznatih problema, učesnici skupa, u cilju iniciranja neophodnih mera i akcija u institucijama sistema, jednoglasno su usvojili sledeće zaključke:

1. U informacionom društvu kritični resurs postaje znanje, a ključne funkcije postaju produkcija i distribucija znanja. Da bi borba protiv zloupotrebe IKT bila uspešna moraju se permanentno razvijati bezbednosna kultura, podizati svest o potrebi zaštite informacionog prostora i generisati, objedinjavati i širiti znanja i veštine koji bi bili u funkciji sprečavanja, otkrivanja, dokazivanja i sankcionisanja svih vidova zloupotreba.
2. Za uspešno suzbijanje transnacionalnog fenomena zloupotrebe IKT učesnici smatraju da prvi korak mora da bude pokretanje inicijative za HITNU izradu **NACIONALNE STRATEGIJE ZAŠTITE KIBER-PROSTORA**, kao najvažnijeg i najsnažnijeg pokretačkog i usmeravačkog instrumenta za sve ostale aktivnosti i akcije.

Nosilac ove ključne inicijative bi morala da bude VLADA Republike Srbije, kao državni entitet najodgovorniji za opšte stanje u naciji, koji istovremeno predstavlja najviši autoritet i ima najveći kapacitet neophodan za realizaciju takvog značajnog

projekta. Donosioci odluka i odgovorni za stanje u ovoj oblasti treba da shvate da se informaciona bezbednost bez Nacionalne strategije svodi na improvizaciju, koja samo prikriva postojeće probleme.

3. Paralelno sa inicijativom za izradu Strategije treba pokrenuti široku akciju bezbednosnog obrazovanja u školama, posebno osnovnim, na fakultetima i akademijama u cilju podizanja na znatno viši nivo opšte INFORMATIČKE BEZBEDNOSNE KULTURE mladih i SVESTI o potrebi ZAŠTITE informacionog prostora. Permanentno, sistemtično informatičko obrazovanje je jedini pravi način da se u društvu generišu kritična masa SVESTI i ZNANJA, koja bi garantovala da će se preventivnim i proaktivnim delovanjem zloupotreba IKT dugoročno držati pod kontrolom. Učesnici Savetovanja su duboko ubeđeni da bi ovo, dugoročno gledano, bila jedna od najkorisnijih i najisplativijih NACIONALNIH INVESTICIJA u razvoj informacionog društva.
4. Neophodna je institucionalna podrška u donošenju zakonske regulative, čijim bi odredbama ova kompleksna oblast bila pravno uređena.
5. Učesnici Savetovanja posebno insistiraju na izradi, donošenju i primeni nedostajućih nacionalnih standarda važnih za ovu oblast, harmonizovanih sa evropskim i međunarodnim standardima.
6. Poznavanje problematike rastuće zloupotrebe IKT, u sve većoj meri postaje DEO OPŠTE KULTURE našeg društva, a za državnu upravu, vojsku, policiju, sudstvo i tužilaštvo, i deo PROFESIONALNIH OBAVEZA. Zbog toga je za ove kategorije veoma bitno obezbediti ROBUSNU edukaciju iz ove oblasti, kako bi svoje funkcije i u novom ambijentu mogli uspešno i profesionalno obavljati.
7. Učesnici Savetovanja **predlažu** da:
  - a. Udruženje IT Veštak identifikuje sva potencijalna znanja i veštine sa kojima raspolažu njegovi članovi, kvantifikuje vrednost gubitaka koje organizacije i pojedinci mogu imati od zloupotreba IKT i podatke dostave svim institucijama i organizacijama, pozvanim na Savetovanje.
  - b. Svi učesnici Savetovanja, preko Udruženja IT Veštak, svojim kritičkim primedbama i sugestijama uzmu učešće u procesu javne rasprave na Predlog zakona o zaštiti informacija u IKT sistemima.
  - c. Udruženje IT Veštak u saradnji sa PK Beograda i PK Srbije organizuje okrugli sto za stručnu raspravu o terminologiji u oblasti zloupotreba IKT i zaštite.
  - d. Udruženje pripremi i ponudi Ministarstvu prosvete material (prezentaciju) za predavanja u trajanju od 2 školska časa za osnovne škole na temu opasnosti od zloupotreba IKT i zaštite.
  - e. Udruženje, kroz različite forme, preko medija, foruma i okruglih stolova, neprekidno vrši pritisak i insistira na proaktivnim merama državnih i nevladinih organizacija u oblasti zaštite i borbe protiv zloupotreba IKT.